

SPROOKJE

In een grote vijver dreef een meer-
 min die daar duidelijk abuis scheen.
 Zij had haar neef Narcissus willen bezoeken,
 maar hij was aan het reflecteren
 en het enige dat ze teweegbracht
 waren rimpels in zijn gezicht.
 Toevalligerwijs
 bezocht een naburige prins die middag
 zijn vriend Narcissus
 om hem zijn handspiegel (waaronder twee goudvissen)
 terug te geven.
 En toen onstond er een mooie vijvermin.

Vuur en Zijde - Doeschka Meijsing

De pers heeft een overweldigende hoeveelheid aandacht geschonken aan de nieuwe roman van Harry Mulisch. In alle kranten waren recensies te lezen over 'deze kroon' op het werk van de schrijver en Vrij Nederland besteedde zelfs vijf afleveringen aan zijn nieuwe boek. Tegelijkertijd verscheen echter een andere roman: *Vuur en Zijde* van Doeschka Meijsing. Verdrukt door het Mulisch-geweld, slechts zijdelings besproken in de kranten, kreeg het boek niet de aandacht die het verdiende; het kan worden gelezen als een kroon op haar schrijverschap. Ze heeft het predikaat debutante definitief verlaten.

In het verhaal worden twee personen gedurende korte tijd gevolgd: Max en Marthe. In beide levens speelt een derde persoon, Didi, een belangrijke rol. Didi is vijf jaar geleden omgekomen in een auto-ongeluk, maar beheerst nog steeds de gedachten van Max en Marthe. Ze was de zus van Max en de geliefde van Marthe.

In het eerste deel zien we hoe Max het maakt, vijf jaar na het auto-ongeluk van Didi. Hij is dan op weg in de auto om Marthe te gaan bezoeken. Zijn vrouw Bobbie, niet meer dan onderhoudend gezelschap voor hem, vergezelt hem. Hij laat

zijn gedachten de vrije loop tijdens de autoreis. Het thrillerboek, dat hij zojuist geschreven heeft, zal een groot succes worden, maar hij heeft er niets in verwerkt van wat hem werkelijk bezighoudt: het overlijden van zijn zus. Hij denkt nog iedere dag aan haar, want in hun kindertijd waren ze altijd samen. Hij week nooit van Didi's ZIJDE; hij was 'van haar' en dat is hij eigenlijk altijd gebleven.

In het tweede deel zien we hoe het Marthe, kunstschilderes van beroep, nu vergaat. Marthe was het VUUR in Didi's leven, haar geliefde. Ook zij heeft de dood van Didi nooit kunnen verwerken. Het portret, dat ze van haar geschilderd heeft, heeft vijf jaar opgesloten gezeten in een dichtgetimmerde schuur en de dag van Max' bezoek durft ze het aan om de schuur open te breken en het portret te bekijken.

In het derde deel volgt tenslotte de confrontatie tussen Marthe en Max. Bobbie en Max zijn inmiddels aangekomen bij Marthe en 's avonds maken Marthe en Max samen een wandeling, maar ze durven eigenlijk nauwelijks over Didi's dood te praten. Wanneer ze terugkeren van hun wandeling ziet Marthe dat de schuur in lichterlaaie staat.

"De zon raakte het dal van de

schuur, leek het wel, alsof hij erop balanceerde en er onwillig in weg wilde smelten. De hemel eromheen was een waaier van vuur en zij."

Marthe holt, met Max op haar hielen, de schuur in om Didi's portret te redden. In de vuurzee sterven beiden met het brandende portret tussen hen ingekneld.

De roman lijkt heel associatief geschreven te zijn in een vloeiend doorlopende stijl, en een paar monologues interieurs doen de lezer echt verrassen: deze schrijfstijl is men niet gewend van Doeschka Meijsing! Geen punten en komma's die de zinnen van elkaar scheiden, maar een doorlopende stroom van woorden die de gedachten van de hoofdpersoon bevatten. Dit soort fragmenten zijn weliswaar spaarzaam in de roman opgenomen, maar kenmerkend voor de vernieuwing van haar schrijfstijl. Die vloeiendheid is namelijk aanwezig in het hele verhaal. Al lezende verplaats je je soepel van het heden in het verleden en andersom. Al lezende drijf je mee op de stroom van gedachten en gevoelens van de hoofdpersonen.

Hierdoor is er in deze roman geen sprake van duidelijk geconstrueerde hoofdstukken, waarin dezelfde thema's terugkeren. Noch is er sprake van sprake van ideeën en motieven die belangrijker zijn dan

het verhaalverloop, zoals dat in eerdere romans van haar wel het geval was (bijvoorbeeld in *Utopia*).

Veel eerder is *Vuur en Zijde* een roman, waarin het verhaal en het innerlijk leven van de hoofdpersonen voorop staan. Het verhaal is niet uiteen te rafelen in onderdelen, maar alles hangt nauw met elkaar samen en wordt uiteindelijk samengebond tot een hoogtepunt. En juist in die nauwe samenhang schuilt nu de kwaliteit van de roman: bij herlezing blijkt namelijk hoe knap de opbouw ervan is. Het boek is WEL geconstrueerd en het boek zit WEL boordevol ideeën! Het valt je als lezer in eerste instantie alleen niet direct op.

De knappe en doordachte constructie blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat de brief, waarmee de roman opent, die door Alain aan Eline wordt gericht, twee randfiguren in het verhaal, pas te begrijpen is na lezing van de laatste drie bladzijden. De brief is echter bewust voor het eerste deel geplaatst door de schrijfster en valt zo buiten de eenheid van handeling van de eigenlijke intrige, die bij deel I begint. Niettemin ben je zo als lezer geneigd om direct weer opnieuw te beginnen, wanneer je het boek uit hebt.

Ook blijkt de zorgvuldige construc-

tie uit het feit dat de lezer heel geleidelijk aan meer over de hoofdpersonen, Max en Marthe, te weten komt. Stapje voor stapje vallen de stukjes van de legpuzzel uiteindelijk samen.

De ideeën, die Doeschka Meijsing in de roman heeft verwerkt, blijken bijvoorbeeld uit subtiele verwijzingen naar haar eigen schrijverschap. Zo laat ze Max, die zelf net een boek heeft geschreven, zeggen: "Je moet je laten leiden door de wetten van de verbeelding." Dit is een zin die Doeschka zelf regelmatig heeft gebruikt in interviews. Ze bedoelt ermee te zeggen dat de verbeelding niet grenzeloos is, maar wordt gestuurd volgens wetten. Soms moet een schrijver een verhaal op een bepaalde manier laten eindigen, of die dat wil of niet. En zo lijkt ook het einde van *Vuur en Zijde* tot stand gekomen te zijn. De aan wetten gebonden verbeeldingskracht deed dit verhaal onherroepelijk eindigen in een brandende vuurzee, waarin beide hoofdpersonen sterven. Een dramatisch, maar noodza-

kelijk einde.

En op een ander moment in het verhaal zegt de jonge schrijver Max: "Ik bedenk een boek, ik bedenk het stap voor stap. Soms denk ik in uren, soms in onderdelen van seconden. De ene keer moet je versnellen, de andere keer vertraagen, en als je dan, na jarenlange bestudering van je onderwerp, de laatste zin van je boek hebt bedacht, ach als je die zin ooit bereikt..."

Niet voor niets natuurlijk laat Doeschka Meijsing de jonge schrijver deze woorden zeggen: we horen haarzelf hierin doorklinken.

Met *Vuur en Zijde* is het Doeschka Meijsing in ieder geval gelukt een prachtige roman te schrijven, waarin de tijd soms versnelt, soms vertraagt en uiteindelijk zelfs stilgezet wordt in een brandende zee van vuur en hitte. De constructie en de ideeën gaan op in de vloeiende schrijfstijl. De roman doet anders aan dan haar eerdere romans: rijper, volwassener, grootser!